

ПРЕЗИДІЯ

ПОСТАНОВА

м. Київ

23.10.2019

№ П – 23 – 1

Про стан використання обсягів освітньої субвенції в 2019 році, фінансове забезпечення освітньої галузі в показниках проекту Державного бюджету України на 2020 рік, реєстраційний № 2000, та пов'язані з цим дії організаційних ланок профспілки

Президія ЦК Профспілки працівників освіти і науки України відзначає, що додатком 6 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» обсяги видатків освітньої субвенції затверджено на рівні 69 623 581,4 тис. гривень, або більше порівняно з 2018 роком бо на 15,7%. Розподілено освітню субвенцію між місцевими бюджетами у обсязі 68 356 442,4 тис. гривень.

Змінами, внесеними Законом України від 28.02.2019 № 2696-VIII, її затверджено для 1402 місцевих бюджетів у обсязі 68 345 119,6 тис. гривень, тобто зменшено на 11 322,8 тис. гривень. Загальна сума зменшення видатків освітньої субвенції місцевим бюджетам в 9 областях, а саме Вінницької, Дніпропетровської, Запорізької, Івано-Франківської, Одеської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської становить 29 068,2 тис. гривень. Субвенцію збільшено на суму 17 745,4 тис. гривень в 4 областях - Луганській, Миколаївській, Сумській, Херсонській. Внесені законом зміни торкнулися 132 місцевих бюджетів, серед яких 62 бюджетам їх збільшено, а 70 – зменшено.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 191-р освітню субвенцію збільшено 11 місцевим бюджетам з використанням для цього нерозподіленого резерву та зменшено 4 місцевим бюджетам на загальну суму 57 457,7 тис. гривень, а липневим розпорядженням № 496-р її збільшено 7 місцевим бюджетам та зменшено 3 загальну суму 19 911,3 тис. гривень.

Залишки освітньої субвенції на початок 2019 року в цілому в усіх місцевих бюджетах становили 4 069,0 млн. гривень, а на 1 вересня збільшилися до 8 686,3 млн. гривень, або більш ніж у 2 рази. Порівняно з обсягами на 1 серпня, які становили 7 085,5 млн. гривень, економія освітньої субвенції зросла на 1 600,8 млн. гривень або на 22,6%.

В розрізі місцевих бюджетів станом на 1 вересня невикористані обсяги освітньої субвенції зменшилася порівняно з залишками на 1 серпня в 171

адміністративно-територіальній одиниці на суму 102.439.156,3 гривень. Зокрема у Львівській області невикористана субвенція зменшилася на суму 18,6 млн. гривень у 7 місцевих бюджетах, у Сумській - на 11,3 млн. гривень у 17 бюджетах, у Київській - на 9,8 млн. гривень у 5, у Дніпропетровській - на 7,2 млн. гривень у 24, у Івано-Франківській - на 6,1 млн. гривень, у Тернопільській - на 5,5 млн. гривень у 4 місцевих бюджетах кожної області, у Харківській - на 4,8 млн. гривень у 5, у Чернівецькій - на суму 4,6 млн. гривень у 4, у Черкаській - на 4,1 млн. гривень у 11, у Луганській - на 4,0 млн. гривень у 2 місцевих бюджетах. У Запорізькій (6), Рівненській (5), Чернігівській (10), Волинській (6) областях економія зменшилася на суму від 3,9 млн. гривень до 3,2 млн. гривень. У Вінницькій (18), Житомирській (10), Херсонській (8), Хмельницькій (6), Полтавській (6) областях - на суму від 916,2 тис. гривень до 2,7 млн. гривень. У Одеській (3), Донецькій (5), Миколаївській (4) - на суму від 127 тис. гривень до 1247,5 млн. гривень, у Кіровоградській - у 1 місцевому бюджеті на суму 72,1 тис. гривень. У Закарпатській області залишки освітньої субвенції не зменшилися в жодному з місцевих бюджетів. У бюджеті міста Києва залишки освітньої субвенції, були незначними, складаючи 1% від затверджених річних обсягів, однак станом на 1 вересня збільшилися до 77,6 млн. гривень.

Відсутні залишки освітньої субвенції у 25 місцевих бюджетах. Обсяги у сумі до 10 тис. гривень залишилися у 13 місцевих бюджетах, до 1 млн. гривень – у 278, до 10 млн. гривень – у 897 бюджетах, до 100 млн. гривень – у 181 бюджеті, понад 100 млн. гривень – у 7 бюджетах.

Незважаючи на значні залишки освітньої субвенції, у переважній більшості випадків надбавка за престижність педагогічної праці відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 № 373 виплачується педагогічним працівникам в розмірі 5-20%, в той час, як цією постановою з урахуванням змін, внесених 11.01.2018 за № 23, передбачено її виплату всім педагогічним працівникам незалежно від типу закладу освіти в розмірі до 30% ще з 1 вересня 2018 року.

Зазначене засвідчує про недотримання сторонами колективно договірною регулювання трудових відносин положень пунктів 6.3.20 та 1.4 Галузевої угоди на 2016-2020 роки, якими передбачено встановлення надбавок педагогічним працівникам відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2011 р. № 373 у максимальному розмірі. Згідно з пунктом 1.4 Угоди її положення діють безпосередньо та поширюються на працівників закладів освіти, які перебувають у сфері дії сторін Угоди, і є обов'язковими для включення до колективних договорів, угод нижчого рівня.

Не в повній мірі забезпечуються права педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на оплату за завідування навчальними кабінетами та майстернями, виплату винагороди за сумлінну працю і зразкове виконання службових обов'язків у повному розмірі, оплату заміни за тимчасово відсутніх вчителів, надання допомоги на оздоровлення та матеріальної допомоги, преміювання тощо.

Наявність невикористаних залишків освітньої субвенції загрожує зменшенню її обсягів у Державному бюджеті України на 2020 рік.

В поданому Урядом на розгляд Верховної Ради України проекті закону «Про Державний бюджет України на 2020 рік», реєстраційний № 2000 від 15.09.2019, передбачено видатки освітньої субвенції у обсязі 77,5 млрд. гривень, що лише на 7,7 млрд. гривень більше показників 2019 року.

Згідно з прогнозом видатків, врахованих у розрахунках при формуванні проекту Державного бюджету на 2020 рік обсяги зведеного бюджету на освіту становлять 256.962.555,6 тис. гривень, з них загального фонду – 226.875.110,0 тис. гривень, спеціального – 30.087.445,6 тис. гривень, що становить 5,6% від ВВП, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2019 № 555 на рівні - 4551,7 млрд. грн. Обсяги видатків на освіту у місцевих бюджетах заплановано на рівні 200.800.398,7 тис. гривень. Зведені видатки на освіту у 2019 році складають 247.032 млн. гривень. або 6,3% від ВВП, у тому числі у Державному бюджеті – 55.658 млн. гривень (1,4%), у місцевих бюджетах - 191.374 млн. гривень (4,8%).

Статтею 7 законопроекту передбачено встановлення з 1 січня 2020 року розміру мінімальної заробітної плати на рівні 4 723 гривні та посадового окладу працівника 1 тарифного розряду на рівні 2102 гривні. Кабінету Міністрів України доручено здійснити рішучі кроки щодо наближення у 2020 році розміру прожиткового мінімуму до його реальної величини, яка може становити розрахунково близько 4251 гривні з відповідним коригуванням розміру прожиткового мінімуму для основних соціальних груп населення. В той же час за розрахунками Міністерства соціальної політики України його фактичний розмір у цінах серпня поточного року становив 4722 гривні.

Передбачено субвенції місцевим бюджетам: на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти у обсязі 100,0 млн. гривень, що на 50 млн. гривень більше 2019 року; на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – 504,5 млн. гривень; на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» – 1 421,3 млн. гривень, що на 206,3 млн. гривень більше 2019 року. Дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я передбачено у сумі 7 900,0 млн. гривень.

За програмою «Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики» в проекті Державного бюджету на 2020 рік Міністерству освіти і науки України передбачено 27.638.529,1 тис. гривень, з них за загальним фондом – 16.030.047,0 тис. гривень, за спеціальним фондом – 11.608.482,1 тис. гривень, що менше на 3.627.315,9 тис. гривень проти 2019 року.

В проекті Державного бюджету на 2020 рік не враховано видатки на реалізацію постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки», якою передбачено встановлення з 1 січня

2020 року посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії на рівні 2,5 прожиткових мінімумів.

Президія ЦК Профспілки працівників освіти і науки постановляє:

1. Визнати основним з завдань організаційних ланок профспілки на найближчу перспективу відстоювання законодавчо визначених статтею 78 Закону України «Про освіту» видатків на освіту в 2020 році на рівні, не нижчому від 7% валового внутрішнього продукту, освітньої субвенції та інших видатків у обсягах, необхідних для оплати праці працівників закладів та установ освіти з дотриманням положень статті 61 закону, реалізації постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки», створення належних умов для навчання, стипендіального забезпечення, реалізації інших трудових і соціального економічних прав та інтересів освітян.

2. Звернутися до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України Міністерства освіти і науки України щодо необхідності передбачення у Державному бюджеті України на 2020 рік законодавчо визначеного фінансового забезпечення галузі освіти.

3. Активізувати роботу виборних органів організаційних ланок профспілки в напрямку ефективного використання освітньої субвенції в першу чергу за цільовим призначенням, а саме на оплату праці педагогічних працівників з забезпеченням її обчислення та виплати у повному та максимальному розмірі, суттєвого зменшення залишків субвенції, особливо в умовах наближення термінів закінчення фінансового року зокрема шляхом:

- ширшого використання положень пунктів 6.3.20 та 1.4 Галузевої угоди на 2016-2020 роки, яким передбачено встановлення надбавок педагогічним працівникам відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 № 373 у максимальному, 30 відсотковому, розмірі та безпосередньої дії положень, обов'язковості включення їх до колективних договорів, угод нижчого рівня;

- ініціювання перед органами місцевого самоврядування та управління освіти, а також керівниками закладів загальної середньої освіти питання спрямування освітньої субвенції за цільовим призначенням з використанням даних про щомісячні її залишки для спрямування їх на встановлення надбавок педагогічним працівникам за престижність праці в максимальному, 30 відсотковому, розмірі, виплати винагороди за сумлінну працю в повному розмірі, оплати заміни за тимчасово відсутніх вчителів, преміювання тощо;

- посилення роботи в напрямку удосконалення формули розподілу обсягів освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам з метою їх наближення до фактичної потреби закладів загальної середньої освіти та її помісячного розподілу;

- вжиття більш активних заходів та дій для безумовної оплати праці вчителів за завідування навчальними кабінетами у розмірах відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1096 «Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності» та пункту 41 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, яким не передбачено залежності оплати від процедури та результатів атестації таких кабінетів.

4. Підтримати заходи та дії, передбачені і рекомендовані постановою президії Федерації профспілок України від 03.10.2019 № П-21-1 щодо проекту закону «Про Державний бюджет України на 2020 рік», а також позицію профспілки, висловлену у зверненнях до Комітету з питань освіти, науки та інновацій Верховної Ради України і Спільного представницького органу об'єднань профспілок від 18.09.2019, стосовно забезпечення в законопроекті таких принципових положень, як:

- встановлення розміру прожиткового мінімуму на рівні його фактичної величини, необхідної для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я, набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості, як це передбачено статтею 1 Закону України «Про прожитковий мінімум».

- встановлення мінімальної заробітної плати в розмірі, що забезпечить достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло, як це гарантовано статтею 48 Конституції України;

- встановлення посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки на рівні, що перевищує розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, але не нижче мінімальної заробітної плати, для визначення розміру посадових окладів працівників наскрізних професій;

- встановлення обсягів видатків на освіту відповідно до статті 78 Закону України «Про освіту» в розмірі не менше 7% ВВП, що в умовах прогнозу валового внутрішнього продукту у 2020 році за 1 варіантом в обсязі 4 551,7 млрд. гривень мають складати не менше 318,7 млрд. гривень;

- передбачення обсягів освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам в розмірі, необхідному для виплати своєчасної та в повному обсязі заробітної плати педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти незалежно від кількості в них учнів відповідно до законодавчо визначених норм з удосконаленням формули їх розподілу з метою наближення обсягів видатків до фактичної потреби кожного закладу загальної середньої освіти з безумовним цільовим використанням освітньої субвенції на оплату праці педагогічних працівників;

- реалізації поступово законодавчо гарантованих статтею 61 Закону України «Про освіту» розмірів посадових окладів педагогічних і науково-педагогічних працівників з установами у 2020 році розміру посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії на рівні

2,5 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, а науково-педагогічних працівників - на 25% вище, з урахуванням норм пункту 6 Прикінцевих та перехідних положень цього закону, яким зобов'язано Кабінет Міністрів України забезпечити до 2023 року поетапну реалізацію положення частини другої статті 61 цього Закону, передбачивши при цьому щорічне збільшення посадового окладу педагогічного працівника найнижчої кваліфікаційної категорії до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб;

- передбачення видатків на реалізацію постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки»;

- передбачення додаткової дотації на покриття поточних витрат загальноосвітніх навчальних закладів у обсягах, необхідних для забезпечення створення належних умов для здобуття учнями якісної загальної середньої освіти, незалежно від місця їх проживання;

- забезпечення розвитку мережі закладів освіти для реалізації права громадян України на якісну та доступну освіту відповідно до їхніх потреб незалежно від місця їхнього проживання, як це гарантовано статтею закону України «Про освіту»;

- забезпечення безоплатним користуванням педагогічних працівників сільської місцевості та селищ міського типу, а також пенсіонерів з їх числа, житлом з опаленням та освітленням, безоплатного підвезення сільських педагогів до місця роботи і додому;

- встановлення рівня стипендіального забезпечення студентів та учнів на рівні, не нижчому від прожиткового мінімуму, відповідно до статей 1 та 17 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» та статті 1 Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»;

- збільшення обсягів видатків за програмою «Підготовка кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики», як мінімум, пропорційно зростанню величини прожиткового мінімуму на 9,4%, з урахуванням рівня інфляції 6%;

- збільшення розміру адресної грошової допомоги та її виплату випускникам закладів вищої освіти, які здобули освіту за напрямами і спеціальностями педагогічного профілю та уклали угоду про роботу в усіх закладах освіти, а не лише у закладах середньої та професійно-технічної освіти;

- підвищення рівня пенсійного забезпечення, осучаснення розміру раніше призначених пенсій з урахування середньої заробітної плати у галузях економіки за останні роки;

- фінансове забезпечення наукової діяльності та законодавчо гарантованих виплат науковим працівникам відповідно до статті 48 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» у розмірі не менше 1,7% валового внутрішнього продукту.

- передбачення у пропозиціях до проекту Державного бюджету України на 2020 рік норм про відновлення попередніх редакцій статті 95 Кодексу законів про працю України та статті 3 Закону України «Про оплату праці» щодо виключення з розміру мінімальної заробітної плати доплат, надбавок, премій, винагород та інших виплат.

5. Спрямувати роботу організаційних ланок на відстоювання позиції ЦК Профспілки під час бюджетного процесу, здійснювати постійно моніторинг розгляду у Верховній Раді України законопроекту «Про Державний бюджет України на 2020 рік» № 2000 з відповідним реагуванням до народних депутатів України щодо необхідності фінансового забезпечення галузі освіти відповідними видатками для створення належних умов роботи та навчання, своєчасної і в повному обсязі оплати праці працівників закладів та установ освіти, недопущення їх закриття, особливо у сільській місцевості, належного стипендіального забезпечення, забезпечення зайнятості педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників освіти.

Голова Профспілки

Г.Ф.Труханов